

**СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ПРОПЕДЕВТИКА ПЕДІАТРІЇ**

Спеціальність: **І7 «Терапія та реабілітація»**
Спеціалізація: **І7.01 «Фізична терапія»**
Освітньо-професійна програма: **Фізична терапія, ерготерапія**
Код компонента в освітній програмі: **ОК26**
Рівень вищої освіти: **Перший (бакалаврський)**
Форма здобуття освіти: **очна (денна)**
Рік навчання: **2**
Семестр(и): **ІІІ (осінній)**
Тип освітнього компонента: **обов'язковий**
Навчальний рік: **2026-2027**

Обсяг: **3,0 кредити ECTS (90 год.)**
Навчальні заняття: **лекції, практичні заняття, консультації**
Підсумковий контроль: **диф. залік**
Пререквізити: **ОК7, ОК8, ОК9, ОК14, ОК16**

Кафедра/підрозділ: **кафедра пропедевтики педіатрії,**
1. пр. Героїв Харкова, 195, НКЗ МКБЛ №17 ХМР;
2. вул. Клочківська, 337-а, КНП ХОР "ОДКЛ"

Керівник освітнього компонента: **проф. Фролова Тетяна Володимирівна,**
email: tv.frolova@knu.edu.ua

Сторінка освітнього компонента в Системі дистанційного навчання ХНМУ (Moodle):
<https://distance.knu.edu.ua/course/view.php?id=6305>

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Курс «Пропедевтика педіатрії» є нормативним ОК призначений для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти 2 курсу, спеціальності І7 «Терапія та реабілітація», спеціалізації І7.01 «Фізична терапія». При вивченні освітнього компоненту «Пропедевтика педіатрії» у здобувача освіти формується комплекс теоретичних знань та практичних навичок щодо анатомо-фізіологічних особливостей дітей різного віку, обстеження пацієнта в педіатричній клініці, особливостей професійного спілкування лікаря з пацієнтом та його батьками, суб'єктивних та об'єктивних проявів захворювань (симптомів і синдромів) та правил встановлення синдромального діагнозу найбільш розповсюджених захворювань у дітей.

МЕТА КУРСУ: формування у здобувачів освіти основ клінічного мислення і набуття професійних компетентностей обстеження хворої дитини та оцінки основних проявів захворювань внутрішніх органів із дотриманням принципів медичної етики та деонтології, необхідних у професійній діяльності, які встановлені на основі освітньо-професійної програми.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

здобувач вищої освіти набуде теоретичні знання, методичну підготовку, практичні уміння і навички з наступних питань:

- оволодіння здобувачем освіти теоретичними знаннями, необхідними для виявлення захворювань
- оволодіння практичними прийомами і методами фізикального та лабораторно-інструментального обстеження пацієнтів дитячого віку
- засвоєння загальних методичних підходів клінічного обстеження хворої дитини
- діагностика найбільш поширених захворювань дитини при типових їх проявах
- формування у здобувачем освіти морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворою та здоровою дитиною.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем лекцій (16 год.):

1. Педіатрія як наука про здорову і хвору дитину, її місце в системі загальної медицини. Методика обстеження здорової та хворої дитини. Критерії оцінки загального стану дитини. Періоди дитячого віку, їх характеристика і особливості. Новонароджена дитина - особливості обстеження та нагляду. Фізіологічні і перехідні стани в періоді новонародженості.
2. Фізичний розвиток дітей різних вікових груп. Принципи і методи оцінки фізично-го розвитку дітей. Поняття про акселерацію розвитку дітей, основні гіпотези і механізми акселерації. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей
3. Нервово-психічний розвиток дітей різних вікових груп. Принципи і методи оцінки нервово-психічного розвитку дітей. Семіотика порушень психомоторного розвитку дітей. Особливості розвитку та методики обстеження нервової системи у дітей. Семіотика основних уражень нервової системи у дітей
4. Морфологічні і функціональні особливості шкіри та її похідних у дітей. Особливості будови підшкірної клітковини. Загальна семіотика основних її змін. Семіотика захворювань шкіри і уражень підшкірної клітковини. Анатомо-фізіологічні особливості кістково-м'язової системи у дітей. Семіотика уражень і захворювань кістково-м'язової системи.
5. Анатомо-фізіологічні особливості системи дихання у дітей. Особливості ембріогенезу органів дихання і аномалії їх розвитку. Семіотика уражень і основних захворювань органів дихання у дітей. Синдроми дихальних розладів і дихальної недостатності, основні клінічні прояви.
6. Ембріогенез серцево-судинної системи і вроджені аномалії серця та судин. Особливості кровообігу у внутрішньоутробному періоді. Анатомо-фізіологічні особливості серця і судин у дитячому віці. Клінічні ознаки ураження серцево-судинної системи у дітей. Семіотика природжених і набутих захворювань серця і судин у дітей.
7. Вікові анатомо-фізіологічні особливості системи травлення у дітей. Методика обстеження органів ШКТ у дітей. Семіотика уражень органів травлення та основних захворювань (гастрит, виразкова хвороба, холецистит, дисфункція жовчовивідних шляхів та ін.) в дітей. Синдром «гострого живота». Анатомо-фізіологічні особливості органів сечової системи у дитячому віці. Семіотика мікроскопічних змін сечового осаду (протеїн-, еритроцит-, лейкоцит-, циліндрурія та ін.). Семіотика найбільш поширених захворювань сечової системи у дітей (пієлонефрит, гломерулонефрит, цистит та ін.). Синдром гострої і хронічної ниркової недостатності.
8. Особливості системи крові у дітей різних вікових груп. Методи клініко-лабораторного обстеження дітей з ураженням системи крові. Клініко-гематологічна семіотика основних синдромів (анемічний, гемолітичний, геморагічний та ін.) та захворювань системи крові у дітей. Імунна система та особливості її функціонування у дітей. Особливості імунної відповіді на щеплення залежно від віку дитини. Сучасний календар щеплень.

Перелік тем практичних занять (28 год.):

1. Періоди дитячого віку, їх характеристика. Особливості і методика збирання анамнезу у дітей. Методика клінічного об'єктивного обстеження дітей. Новонароджена дитина. Оцінка стану новонародженої дитини. Фізіологічні і перехідні стани в періоді новонародженості. Ознаки недоношеності. Первинний туалет новонародженого. Вакцинація проти туберкульозу та гепатиту В. Профілактика офтальмії та геморагічної хвороби. Пологові травми.

2. Фізичний розвиток дітей. Поняття про фізичний розвиток, значення його оцінки. Антропометрія. Методи оцінки фізичного розвитку дітей. Семіотика порушень фізичного розвитку дітей.
3. Психомоторний розвиток дітей, його особливості в різні періоди дитячого віку. Оцінка психомоторного розвитку дітей. Особливості оцінки нервово-психічного розвитку новонародженого. Семіотика порушень нервово-психічного розвитку дітей. Елементи фізичного та нервово-психічного виховання дітей раннього віку (розвиток емоцій, когнітивних властивостей).
4. Кістково-м'язова система у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості кістково-м'язової системи у дітей. Методика дослідження кісткової і м'язової систем. Семіотика уражень і захворювань кістково-м'язової системи.
5. Система дихання у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості системи дихання у дітей. Методика клінічного обстеження органів дихання у дітей (огляд, пальпація). Порівняльна перкусія та аускультация легень у дітей. Семіотика уражень основних захворювань органів дихання у дітей. Синдроми дихальних розладів і дихальної недостатності, основні клінічні прояви
6. Серцево-судинна система у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості, методика дослідження, семіотика уражень серцево-судинної у дітей. Особливості кровообігу у внутрішньоутробному періоді. Методика огляду, пальпації серцево-судинної системи у дітей. Основні клінічні ознаки ураження серцево-судинної системи у дітей. Семіотика природжених і набутих захворювань серця і судин у дітей.
7. Диференційований залік.

Перелік тем самостійної роботи здобувача освіти (46 год.)

1. Предмет і місце педіатрії, основні етапи розвитку. Організація лікувально-профілактичної допомоги дітям в Україні. Методи клінічного об'єктивного обстеження здорових і хворих дітей. Загальний огляд здорових і хворих дітей. Критерії оцінки загального стану хворих дітей.
2. Грудне та штучне вигодовування немовлят. Сучасні аспекти грудного вигодовування немовлят. Грудне молоко: склад та біологічні властивості. Труднощі при годування груддю. Класифікація та характеристика молочних сумішей. Техніка і правила штучного вигодовування. Добова потреба дитини в білках, жирах, вуглеводах та калоріях при штучному вигодовуванні. Методи розрахунку добового об'єму їжі та режиму годування. Підгодовування (прикорм) і корекція харчування. Потреба дитини в харчових інгредієнтах.
3. Принципи підтримки грудного вигодовування. Змішане вигодовування немовлят. Поняття про змішане вигодовування. Техніка і правила догодовування. Молочні суміші, які застосовуються для догодовування. Схема змішаного догодовування.
4. Харчування дітей старших одного року. Принципи харчування дітей старших одного року. Добова потреба дітей старших одного року в білках, жирах, вуглеводах та калоріях. Розподіл добового об'єму їжі та режиму харчування.
5. Шкіра, підшкірна основа. Морфологічні і функціональні особливості шкіри та її похідних у дітей. Особливості будови підшкірної клітковини. Методика дослідження та семіотика захворювань шкіри і уражень підшкірної клітковини.
6. Система травлення у дітей. Вікові анатомо-фізіологічні особливості системи травлення у дітей. Методика клінічного обстеження органів травлення (огляд, пальпація, перкусія,

аускультация). Основні захворювання органів травлення (пілороспазм, пілоростеноз, гастрит, виразкова хвороба, холецистит, та ін.) у дітей. Синдром «гострого живота». Додаткові методи органів травлення у дітей (копрограма, аналіз калу на яйця глистів, приховану кров, аналіз на кишковоу групу та ін.)

7. Система виділення у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості органів сечової системи в дитячому віці. Короткі відомості про ембріогенез органів сечової системи, як основи природжених аномалій. Методика обстеження і сечової системи у дітей. Симптоми найбільш поширених захворювань сечової системи у дітей. Семіотика мікроскопічних змін сечового осаду (протеїн-, еритроцит-, лейкоцит- і циліндрурія та ін.). Синдром гострої і хронічної ниркової недостатності.
8. Система крові у дітей. Особливості системи крові у дітей різних вікових груп. Методи клініко-лабораторного обстеження дітей з ураженням системи крові. Клініко-гематологічна семіотика основних синдромів (анемічний, гемолітичний, геморагічний та ін.) та захворювань системи крові у дітей. Імунна система та особливості її функціонування у дітей. Особливості імунної відповіді на щеплення залежно від віку дитини. Сучасний календар щеплень. Поняття про імунодефіцити, класифікація та семіотика імунодефіцитних станів. Клініко-імунологічна семіотика ВІЛ-інфекції у дітей.
9. Ендокринна система у дітей. Анатомо-фізіологічні особливості ендокринної системи у дітей. Семіотика синдромів гіпер- і гіпофункції окремих ендокринних залоз та захворювань ендокринної системи у дітей.

СРЗ спрямована на поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час аудиторного навчання та сприяють формуванню професійних компетентностей. Результати СРС підлягають контролю та включені до підсумкового контролю знань.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекція, виконання вправ та практичних робіт, розв'язання ситуаційних завдань та кейсів, метод стандартизованого пацієнта.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Оцінки виставляються в електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

У кінці семестру середня оцінка за семестр (поточна навчальна діяльність - ПНД) конвертується у багатобальну оцінку (70–120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД за обидва семестри становить **загальну навчальну діяльність (ЗНД)**.

Індивідуальні завдання (ІЗ) оцінюються до 10 балів.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до диф. заліку є набрання 70 балів ЗНД. Диференційований залік (ДЗ) оцінюється від 50 до 80 балів

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + ІЗ + \text{диф.залік}$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізненні більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Капітан Т.В. Пропедевтика дитячих хвороб з доглядом за дітьми: підруч.. – 5-е вид., переробл. і допов. — К.: Центр ДЗК, 2021. – 832 с.
2. Пропедевтична педіатрія : підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації / В. Г. Майданник [та ін.]. -2-ге вид., випр. та допов.-Вінниця : Нова кн., 2018. - 871 с.
3. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 томах. / Карен Дж. МаркдANTE, Роберт М. Клігман; переклад 8-го англ. Видання, 2019. – Т1 -378 с., Т2 – 426 с.
4. Nelson Essentials of Pediatrics / ed.: K. J. Marcadante [et al.] . - 8th ed. - Philadelphia : Elsevier . 2019 - 818 p.
5. Lissauer, T. Illustrated Textbook of Paediatrics . - 5th ed., international. - [S. l.] : Elsevier .2018 - 583 p.
6. Pediatric Physical Examination / O V. Katilov [et al.]. - Vinnytsia: Nova Knyha. – 2018. - 504 p.

Зав. кафедри пропедевтики педіатрії, професор

Тетяна ФРОЛОВА